

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การตัดแต่งต้นไม้บริเวณถนนสายหลักใน
พื้นที่เขตปทุมวัน ให้เป็นอุโมงค์ต้นไม้

จัดทำโดย นายพงษ์ศักดิ์ โพธิ์ทอง

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานรักษาความสะอาดชำนาญงาน

สังกัด ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ

สำนักงานเขตปทุมวัน

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม

หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๘

สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙

๑. ชื่อเรื่อง การตัดแต่งต้นไม้บริเวณถนนสายหลักในพื้นที่เขตปทุมวัน ให้เป็นอนุโมงค์ต้นไม้

๒. เหตุผลในการเสนอหัวข้อ

ภาวะโลกร้อนทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องปรับตัว สำหรับมนุษย์ ผู้ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนนั้น ก็ย่อมต้องได้รับผลกระทบนั้นด้วย อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ด้วยเช่นกัน ทว่าโลกจึงต่างตระหนักและต่างเร่งรัดหามาตรการในการฟื้นฟูเยียวยา และอนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของโลกเอาไว้ โดยการจัดการประชุมร่วมมือหาแนวทางการปฏิบัติและนำมาตราการต่าง ๆ มาใช้

ประเทศไทยของเรานั้น รัฐบาลในยุคต่าง ๆ ต่างให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนพัฒนาพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง เพื่อช่วยลดมลพิษทางอากาศ สร้างสมดุลของสภาพแวดล้อม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของสังคมเมือง โดยมีการบรรจุแผนพัฒนาพื้นที่สีเขียวไว้ในแผนพัฒนาระดับประเทศ และในระดับท้องถิ่น

นโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ได้มีการประกาศให้การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเป็นวาระแห่งชาติ โดยมีการรณรงค์เร่งรัดในการพัฒนาปรับปรุงและรักษาพื้นที่สีเขียวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารกรุงเทพมหานคร โดยได้กำหนดวิสัยทัศน์กรุงเทพฯ ๒๐ ปี กรุงเทพมหานครจะเป็น “มหานครแห่งเอเชีย” (Bangkok Vibrant of Asia) ภายในฝันของเมืองกรุงเทพมหานคร ในอีก ๑๖ ปีข้างหน้า ในมุมมองของกรุงเทพมหานคร คือ ในอีก ๒๐ ปี เมืองกรุงเทพมหานครของเราจะก้าวขึ้นเป็นมหานครแห่งเอเชีย กรุงเทพฯ จะเป็นเมืองหลวงของเอเชีย เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสังคมในทวีปเอเชีย และในภูมิภาคอาเซียน คนทั่วโลกเมื่อนึกถึงเมืองกรุงเทพมหานครของเราในฐานะเป็นเมืองชั้นนำในด้านเศรษฐกิจภาคบริการ ความปลอดภัย ความสวยงาม สะดวกสบายน่าอยู่ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันเมืองกรุงเทพมหานครจะมีเอกลักษณ์เฉพาะในด้านความเรียบง่าย มีเสน่ห์ และมีชีวิตชีวา

วิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร ๒๕๗๕ ที่เรียกว่า “มหานครแห่งเอเชีย” นั้น มีทั้งมุมกว้างและมุมลึกประกอบกับในมุมมองนั้น วิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร ๒๕๗๕ ประกอบด้วยประเด็นหลัก ๖ ด้าน ๓๑ ประเด็นยุทธศาสตร์ และ ๑๕๕ มาตรการขับเคลื่อนหลัก ดังนี้

- มหานครปลอดภัย ประกอบด้วย ๖ ประเด็นยุทธศาสตร์ และ ๕๒ มาตรการ
- มหานครสีเขียวสะดวกสบาย ประกอบด้วย ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ และ ๒๐ มาตรการ
- มหานครกะทัดรัด ประกอบด้วย ๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ และ ๑๒ มาตรการ
- มหานครแห่งประชาธิปไตย ประกอบด้วย ๕ ประเด็นยุทธศาสตร์ และ ๒๙ มาตรการ
- มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้ ประกอบด้วย ๙ ประเด็นยุทธศาสตร์ และ ๒๘ มาตรการ

มาตรการ

มหานครสีเขียวสะดวกสบาย

มหานครสีเขียวสะดวกสบาย ในความฝันของชาวกรุงเทพมหานคร หมายถึง มหานครที่มีพื้นที่สาธารณะเป็นสีเขียว ในสัดส่วนที่เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ และจำนวนประชากรชาวกรุงเทพมหานคร มีวิถีชีวิตที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นมหานครที่อำนวยความสะดวก

พื้นฐานที่ประหยัดพลังงาน ใช้พลังงานที่สะอาดและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีระบบการบริการคมนาคมขนส่งที่หลากหลายสะดวกและคล่องตัว มีทัศนียภาพสวยงาม ปราศจากสิ่งกีดขวางเป็นระเบียบ

ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมประเด็นหลักในเรื่องนี้ คือ

เพิ่มพื้นที่สีเขียว กรุงเทพมหานครมีพื้นที่สีเขียวและแหล่งดูดซับมลพิษทางอากาศ ๖.๒๑ ตารางเมตร ต่อประชากร ๑ คน ในปัจจุบันมีพื้นที่สีเขียวกระจายและครอบคลุมไปทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครได้ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณท้องถนน เพื่อความสวยงาม มีต้นไม้ใหญ่ ๆ เป็นหลัก เพื่อให้เป็นแหล่งดูดซับมลพิษมากขึ้น จากข้อมูลปัจจุบัน กรุงเทพมหานครมีจำนวนไม้ยืนต้นรวมจำนวนทั้งสิ้น ๓,๑๗๘,๑๔๙ ต้น (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๙) ส่วนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตปทุมวันมีต้นไม้ยืนต้นรวมทั้งสิ้นจำนวน ๕,๖๐๐ ต้น

ปัจจุบัน การบำรุงดูแลรักษาต้นไม้ การตัดแต่งต้นไม้ของกรุงเทพมหานคร มักมีปัญหาเรื่องการตัดแต่งต้นไม้ไม่ถูกต้องเหมาะสม จนเกิดเป็นกระแสวิพากษ์วิจารณ์ ปลุกกระแสความสนใจของประชาชน และทุกภาคส่วนให้หันมาสนใจและใส่ใจห่วงใยดูแล การดำเนินการตัดแต่งต้นไม้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะต้นไม้ตามถนนสายต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ประกอบกับคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว สภานิติบุคคลแห่งชาติ ได้มีหนังสือด่วนที่สุด สว (สนช) (กมธ ๓) ๐๐๑๙/๑๔๙๑ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๑ เชิญปลัดกรุงเทพมหานครเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการฯ และที่ประชุมยื่นข้อเสนอให้กรุงเทพมหานคร พิจารณาในการตัดแต่งต้นไม้บริเวณตามแนวถนนสายต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร ควรปล่อยให้ต้นไม้เจริญเติบโตเป็นอุโมงค์ต้นไม้ และปลัดกรุงเทพมหานครได้โปรดให้ความเห็นชอบแล้ว

ผู้จัดทำโครงการนี้เห็นว่า การจัดทำโครงการการตัดแต่งต้นไม้ บริเวณถนนสายหลักในพื้นที่เขตปทุมวันให้เป็นอุโมงค์ต้นไม้ นอกจากจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบประจำแล้ว ยังเป็นการปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร และเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จตามโครงการแล้ว จะเป็นถนนตัวอย่างให้แก่หน่วยงานรับผิดชอบของกรุงเทพมหานครอื่น ๆ ให้ปฏิบัติตามและพัฒนาต่อยอดให้ประสบผลสำเร็จโดยรวมขององค์กร และประชาชนเกิดความชื่นชอบพึงพอใจ จึงได้จัดทำโครงการนี้ขึ้น

๓. วัตถุประสงค์

- (๑) เพื่อให้การตัดแต่งต้นไม้ยืนต้นตามถนนสายหลัก ในพื้นที่เขตปทุมวันเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
- (๒) เพื่อให้ถนนสายหลักพื้นที่เขตปทุมวัน มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความร่มรื่น สวยงาม
- (๓) เพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจ

๔. เป้าหมาย

ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้ยืนต้นที่ปลูกอยู่ตามถนนสายหลักในพื้นที่เขตปทุมวันจำนวน ๔ สาย ประกอบด้วย ถนนวิฑู ถนนพระรามที่ ๔ ถนนราชดำริ และถนนพญาไท ซึ่งมีต้นไม้รวมทั้งหมดจำนวน ๑,๕๐๖ ต้น ให้มีลักษณะทรงพุ่มที่ได้รับการตัดแต่งอย่างถูกต้องเหมาะสม และแผ่ปกคลุมเป็นอุโมงค์ต้นไม้ภายในปีงบประมาณ ๒๕๖๐

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงาน

๕.๑ ความรู้เกี่ยวกับการตัดแต่งต้นไม้ยืนต้น (ข้อมูลจากสำนักงานสวนสาธารณะ)

(๑) ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการตัดแต่งต้นไม้

คือช่วงเวลาที่ดินไม้พักตัว ใบไม้เปลี่ยนสีทิ้งใบทั้งต้น โดยปกติคือช่วงฤดูหนาว (แต่ถ้าเป็นการตัดแต่งเล็กน้อย ๆ น้อย ๆ สามารถทำได้ตลอดปีอยู่แล้ว) ช่วงนี้จะเป็นช่วงต้นไม้จำศีล ต้นไม้จะลำเลียงเสบียงอาหารสะสมไปเก็บสำรองไว้ใช้ในลำต้นอย่างเพียงพอเรียบร้อยแล้ว ต้นไม้จะได้รับความกระทบกระเทือนและผลกระทบจากการตัดแต่งน้อยที่สุด ตรงกันข้ามหากตัดแต่งต้นไม้ในช่วงที่ต้นไม้เริ่มผลิตดอก ออกผล แตกใบ ซึ่งเป็นจังหวะเดียวกันกับที่ต้นไม้เริ่มลำเลียงอาหารไปสะสมอยู่ตามกิ่งก้านหรือใบ เพื่อเตรียมผลิตดอก ออกผล ต้นไม้จะขาดอาหารและอาจแคระแกร็น ไม่สมบูรณ์ หากตัดแต่งอยู่เรื่อย ๆ ต้นไม้อาจตายได้

(๒) เหตุผลที่ต้องทำการตัดแต่งต้นไม้

- เพื่อลดความหนาแน่นของทรงพุ่ม ต้นไม้ที่มีพุ่มใบแน่นดกหนามาก จะเป็นที่อยู่อาศัยของโรคแมลงและศัตรูพืชได้ และการที่ทรงพุ่มแน่นทึบเกินไป ต้นไม้ในส่วนที่ไม่ได้รับแสง จะไม่เจริญเติบโตอ่อนแอ และตายไปในที่สุด

- เพื่อกำจัดกิ่งฉีก กิ่งแห้งเหี่ยว เป็นโรค การตัดแต่งกิ่งของต้นไม้ที่เหมาะสม จะเป็นการป้องกันการฉีกหักของกิ่ง หยุดการลุกลามของโรคแมลงศัตรูพืช และยังสามารถย่นวัยของต้นไม้กลับมาเป็นวัยรุ่น ผลิตยอดอ่อน แตกกิ่งออกดอกออกผลสมบูรณ์อีกครั้ง สำหรับต้นไม้อายุมาก ให้ผลผลิตน้อยลง

- เพื่อบังคับรูปทรงหรือสร้างทรงพุ่มที่ต้องการ เราสามารถบังคับรูปทรงของต้นไม้ได้โดยการตัดแต่งต้นไม้ ในส่วนของไม้ประดับเป็นที่นิยมกันมากกับการตัดแต่งบังคับให้ไม้ประดับเป็นรูปทรงต่าง ๆ ตามที่ต้องการ ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากชนิดของต้นไม้เป็นหลักด้วย

- เพื่อเตรียมขนย้าย บางครั้งการปลูกต้นไม้ อาจมีความจำเป็นต้องขยับขยายหรือเคลื่อนย้ายต้นไม้ หรือย้ายที่ปลูกให้เหมาะสม การตัดแต่งทรงพุ่มของต้นไม้ เพื่อให้สะดวกต่อการเคลื่อนย้าย และช่วยให้ต้นไม้ชอบชื้นน้อย สามารถฟื้นตัวได้เร็ว

(๓) วิธีการตัดแต่งกิ่งต้นไม้

ก่อนลงมือตัดให้สำรวจด้วยสายตาว่ากิ่งไหนสมควรตัดออกบ้าง โดยทั่วไปแล้ว กิ่งที่ต้องถูกจัดการจะเป็นกิ่งที่แคระแกร็น อ่อนแอ เป็นโรค กิ่งแห้งตาย หรือกิ่งย่อยที่ขึ้นแข่งกับลำต้นหลัก หรือที่เรียกว่า กิ่งกระโดง กิ่งไม่มีต้นกาฝากขึ้น เป็นต้น

ระดับของการตัดแต่งกิ่งต้นไม้ เริ่มจากพื้นฐานง่าย ๆ อย่างการใช้มือเด็ดยอดหรือกิ่งอ่อน ที่งอกงามออกจากตาต้นไม้ ตามกิ่ง ตามลำต้น ไม่ต้องพึ่งอุปกรณ์ เทคนิคนี้จะบังคับกิ่งก้านของต้นไม้ที่แตกออกมาให้เป็นไปตามต้องการ แต่ถ้าต้องการลดความหนาแน่นทึบของทรงพุ่มต้นไม้ ก็ต้องยกระดับความยากขึ้น เป็นการตัดแต่งกิ่ง เพื่อให้ทรงรูปต้นไม้โปร่งขึ้น แต่ยังคงรูปทรงเอาไว้เหมือนเดิม ซึ่งในการตัดแต่งจำเป็นต้องพึ่งพาอุปกรณ์ในการตัดแต่ง อย่างเช่น กรรไกรตัดแต่ง ส่วนมากจะเป็นไม้พุ่มขนาดกลางขึ้นไป

นอกจากนี้ ไม้ใหญ่อายุหลายปี หรือต้นสูงมาก ๆ ดูแลรักษาไม่ถึง หลบหลีกเลี่ยงสายไฟฟ้า กลุ่มอาคาร จะเป็นการตัดแต่งกิ่งขนาดค่อนข้างใหญ่ หรือบางกรณีอาจมีความจำเป็นต้องตัดลำต้นของต้นไม้ บางส่วนออก แล้วปล่อยให้แตกกิ่งใหญ่ออกมา ซึ่งการตัดแต่งแบบนี้จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ และผู้ตัดแต่งต้องมีความรู้และทักษะในการตัดแต่งเป็นอย่างดี

เทคนิคการตัดแต่งกิ่งไม้ ขณะดำเนินการตัดแต่งควรเริ่มลงมือจากการเลื่อยเอากิ่งแขนงเล็ก ๆ ออกก่อน เพื่อลดน้ำหนักกดทับของกิ่งที่เหลืออยู่ หลังจากตัดกิ่งแขนงเล็ก ๆ ออกหมดแล้ว จึงเริ่มเลื่อยด้านล่างของกิ่งใหญ่ (ที่เรียกว่าท่อนกิ่ง) ที่เหลืออยู่ กะตำแหน่งระยะห่างจากลำต้นประมาณ ๑ ฟุต เลื่อยเข้าไป ๑ ใน ๓ ของกิ่ง แล้วเปลี่ยนมาเลื่อยด้านบนของกิ่งบ้าง โดยเย็บให้รอยเลื่อยด้านบนห่างจากรอยเลื่อยด้านล่างไปทางปลายกิ่งไม้ประมาณ ๒ - ๓ นิ้ว เมื่อเลื่อยสำเร็จแล้ว กิ่งไม้จะหักขาดออกจากแรงโน้มถ่วงเอง โดยที่กิ่งไม้ไม่ฉีกขาดเสียหายหรือเป็นแผลยาว ๆ สุดท้ายก็เลื่อยให้ปากแผลเรียบเสมอกัน เป็นอันเสร็จสิ้นการตัดแต่งกิ่งไม้ใหญ่ ๆ

รอยแผลที่เกิดจากการเลื่อย การตัดก็เหมือนแผลผ่าตัด ซึ่งขึ้นอยู่กับฝีมือของผู้ตัด ดังนั้น การตัดแต่งต้นไม้ อุปกรณ์ต้องคมอยู่เสมอ จะทำให้รอยแผลเรียบเสมอกัน เนื้อไม้ไม่บอบช้ำมาก และแห้งเร็ว เปลือกไม้สามารถสมานบาดแผลได้เร็ว

๕.๒ การตัดแต่งต้นไม้ยืนต้นให้เป็นอุโมงค์ต้นไม้ (ข้อมูลจากสำนักงานสวนสาธารณะ)

การตัดแต่งต้นไม้ยืนต้นในถนนสายต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครนั้น โดยปกติมักจะดำเนินการตัดแต่ง โดยมีเป้าหมายวัตถุประสงค์อื่น นอกเหนือเพิ่มเติมไปจากการตัดแต่งต้นไม้ตามหลักวิชาการ โดยปกติซึ่งจะตัดแต่งกิ่งไม้ที่แห้งตาย กิ่งเป็นโรคหรือถูกแมลงศัตรูพืชทำลาย กิ่งไม้ที่เป็นพุ่มที่หนาแน่นจนอากาศถ่ายเทได้ไม่สะดวก จนเป็นแหล่งอาศัยของโรคแผลงศัตรูพืช เป็นต้น

การตัดแต่งทรงพุ่มต้นไม้ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในเบื้องต้นว่า มีเป้าหมายวัตถุประสงค์นอกเหนือออกไปจากหลักวิชาการคือ การตัดแต่งบังคับทรงพุ่มต้นไม้ เพื่อ

- (๑) ป้องกันการฉีกหักโค่นล้มของต้นไม้
- (๒) เพื่อหลีกเลี่ยงแนวสายไฟฟ้า สายส่งกระแสไฟฟ้าแรงสูง
- (๓) การตัดแต่งทรงพุ่มต้นไม้ เพื่อเปิดช่องให้ดวงไฟส่องสว่างสาธารณะยามค่ำคืน
- (๔) การตัดแต่งกิ่งไม้พุ่มไม้ที่ยืนกีดขวางการจราจร ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดอันตรายจากการเฉี่ยวชน หรือปิดบังทัศนวิสัยในการขับขี่ยานพาหนะ
- (๕) การตัดแต่งกิ่งไม้พุ่มไม้ที่ยืนปกคลุม หรือปิดบังป้ายและไฟสัญญาณจราจร
- (๖) กิ่งไม้ต้นไม้ที่ยืนเข้าอาคารบ้านเรือนของประชาชน หรือส่วนที่ปกคลุมอาคาร

เทคนิคการตัดแต่งต้นไม้ให้เป็นอุโมงค์ต้นไม้ จะยึดโยงกับหลักการตัดแต่งทางวิชาการและความเหมาะสมกลมกลืนเป็นหลัก โดยเพิ่มความใส่ใจ ความประณีตบรรจงและความรับผิดชอบในการตัดแต่งต้นไม้ถูกต้องเหมาะสม โดยจะต้องปลูกฝังความรู้สึกสำนึกรักต้นไม้และสภาพแวดล้อม ใส่ใจในรายละเอียดเรื่องราวของต้นไม้ ที่ได้จากการฝึกฝนอบรม เพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความชำนาญจากการปฏิบัติงานจริง ในสถานที่ปฏิบัติงานของคนสวน ผู้ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้ ในการกำกับควบคุมของหัวหน้ากลุ่มงานสวนสาธารณะ และหัวหน้าฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ โดยการตัดแต่ง

เฉพาะส่วนที่จำเป็นจริง ๆ ออกเท่านั้น แล้วปล่อยให้ต้นไม้เจริญเติบโตตามธรรมชาติ จนทรงพุ่มแผ่ยื่น ออกถึงกัน ปกคลุมพื้นที่ถนนเป็นเหมือนอุโมงค์ ครอบคลุมถนนเอาไว้

เมื่อได้อุโมงค์ต้นไม้ตามวัตถุประสงค์แล้ว จะต้องหมั่นตรวจสอบและตัดแต่งทรงพุ่มต้นไม้ให้อยู่ ในลักษณะที่ต้องการตลอด เพราะหากปล่อยปะละเลย ไม่ตรวจสอบตัดแต่งแล้ว ต้นไม้จะเกิดการแข่งขัน กันเจริญเติบโตจนเสียรูปทรง จนเกิดความเสียหายแก่ต้นไม้เองได้

ตารางการตัดแต่งต้นไม้

สถานที่ดำเนินการ	เดือน												หมายเหตุ
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
ถนนวิฑู (เกาะกลางและทางเท้า)	↔				↔				↔				เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการกีดขวางการจราจร จำเป็นต้องปฏิบัติงานกลางคืน
ถนนพระรามที่ ๔ (เกาะกลางและทางเท้า)			-					-				-	
ถนนพญาไท (ทางเท้าทั้งสองฝั่ง)			-					-				-	
ถนนราชดำริ (เกาะกลางและทางเท้า)				↔				↔				↔	

๕.๓ SWOT Analysis

หมายถึง การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และ อุปสรรค (Threat) ขององค์กร เพื่อวางแผนป้องกันความผิดพลาด และปรับปรุง พัฒนาให้การ ดำเนินการขององค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล โดยการวิเคราะห์ปัจจัย ภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกองค์กร

(๑) ปัจจัยภายในองค์กร

S : Strength (จุดแข็ง) หมายถึงการพิจารณา ปัจจัยภายในหน่วยงาน โดยวิเคราะห์ปัจจัย ภายในองค์กรว่า มีส่วนดี มีความเข้มแข็ง ความสามารถ ศักยภาพ ส่วนที่ส่งเสริมความสำเร็จ โดยจะ พิจารณาในด้านต่าง ๆ เช่น

- การดำเนินการตามโครงการ เป็นนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร
- บุคลากรของหน่วยงาน มีความรู้ความสามารถ และมีจำนวนอัตรากำลังในการปฏิบัติตามโครงการเพียงพอ
- สามารถฝึกฝนพัฒนาบุคลากร ให้เกิดความรู้และทักษะในการดำเนินการกิจกรรมของโครงการได้

W: Weakness (จุดอ่อน) หมายถึง การพิจารณาปัจจัยภายในหน่วยงาน โดยวิเคราะห์ปัจจัยภายในองค์กรว่า มีส่วนเสีย มีความอ่อนแอ ข้อด้อย ข้อจำกัด ความไม่พร้อม ซึ่งพิจารณาในด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกับจุดแข็ง แต่เป็นในทิศทางตรงกันข้าม ดังนี้ คือ

- คนสวนที่ชำนาญการเฉพาะ เพื่อการตัดแต่งต้นไม้มีน้อย หากเปรียบเทียบกับจำนวนคนสวนทั้งหมด

- ขาดเครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องทุ่นแรง เครื่องอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย
- ปัญหาความเสี่ยงจากอุบัติเหตุ อันตรายในการปฏิบัติงาน

(๒) ปัจจัยภายนอกองค์กร

O : Opportunity (โอกาส) หมายถึง การพิจารณา สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรว่า สภาพแวดล้อมเป็นเช่นไร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อองค์กรอย่างไร มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโอกาสอันดีขององค์กร โดยจะต้องพิจารณาทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยี เช่น

- ประชาชนให้การส่งเสริม สนับสนุนและต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ

- รัฐบาลประกาศให้ การอนุรักษ์ต้นไม้เป็นวาระแห่งชาติ และส่งเสริมให้มีการตัดแต่งต้นไม้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

- กระแสสังคมตื่นตัวและร่วมพามาตรการในการดำเนินการที่เห็นผลเป็นรูปธรรม

T: Threat (อุปสรรค) หมายถึง การพิจารณาสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรว่า สภาพแวดล้อมเป็นเช่นไร เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นจะเป็นภัยคุกคาม ก่อให้เกิดผลเสียหรือข้อจำกัดต่อองค์กร โดยจะต้องพิจารณาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีด้วยเช่นกัน ดังนี้

- ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ อาจเกิดขบวนการจราจร

- การจราจรที่คับคั่งแออัดในถนนสายหลักต่าง ๆ ของเขตปทุมวัน เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินโครงการ

- ทรงพุ่มต้นไม้อาจบดบังแสงไฟฟ้าส่องสว่าง สาธารณะยามค่ำคืน

- อาจมีประชาชนบางส่วนไม่เห็นชอบด้วย เนื่องจากกลัวจะเกิดอันตรายจากการฉีกหักโคนล้มของต้นไม้

- เมื่อเกิดฝนฟ้าคะนองและมีลมพายุ ต้นไม้อาจโค่นล้มได้ง่าย

การนำ SWOT Analysis มาใช้วิเคราะห์การดำเนินการ เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

S : Strength	W : Weakness
<p>๑. เป็นโครงการตามนโยบายของผู้บริหาร กรุงเทพมหานคร</p> <p>๒. บุคลากรและเจ้าหน้าที่ มีความสามารถ และ จำนวนมากพอ</p> <p>๓. บุคลากรและเจ้าหน้าที่ (คนสวน - คนงาน กวาด) สามารถเรียนรู้ และฝึกฝนจนเกิดความรู้ ความเข้าใจและมีทักษะได้ดี</p>	<p>๑. คนสวนที่ชำนาญงานในการตัดแต่งต้นไม้มี น้อย หากเปรียบเทียบกับจำนวนคนสวนและ คนงานกวาดทั้งหมด</p> <p>๒. ขาดเครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องทุนแรงและ เครื่องอำนวยความสะดวกที่ทันสมัย</p> <p>๓. การปฏิบัติงานในการตัดแต่งต้นไม้ มีความ เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ๆ</p>
O : Opportunity	T : Threat
<p>๑. ประชาชนให้การส่งเสริม สนับสนุน และ ต้องการมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ</p> <p>๒. รัฐบาลประกาศให้การอนุรักษ์ต้นไม้เป็นวาระ แห่งชาติและส่งเสริมให้มีการตัดแต่งต้นไม้ อย่าง ถูกต้องตามหลักวิชาการ</p> <p>๓. นักวิชาการด้านพฤกษศาสตร์ ตลอดจน หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ให้การสนับสนุนโครงการ</p>	<p>๑. การดำเนินการตัดแต่งต้นไม้ตามถนนสายหลัก กีดขวางการจราจร</p> <p>๒. การจราจรที่คับคั่งแออัดในถนนสายหลักของ เขตปทุมวันเป็นอุปสรรคต่อการตัดแต่งต้นไม้</p> <p>๓. ทรงพุ่มของต้นไม้ อาจแผ่ปกคลุมปิดบังแสง ไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะยามค่ำคืน</p> <p>๔. อาจมีประชาชนบางส่วน อาจไม่เห็นชอบด้วย เนื่องจากเกรงกลัวอุบัติเหตุจากต้นไม้ฉีกหักร่วง หล่นใส่</p> <p>๕. เมื่อเกิดฝนฟ้าคะนองและมีลมพายุ ต้นไม้กิ่ง ไม้อาจโค่นล้มฉีกหักได้</p>

จากการวิเคราะห์ SWOT ผู้บริหารมีนโยบายสำคัญต้องการให้มีการตัดแต่งต้นไม้ยืนต้นในพื้นที่ รับผิดชอบของกรุงเทพมหานครให้เหมาะสมถูกต้อง ตามหลักวิชาการ ซึ่งกระแสสังคมปัจจุบัน ประชาชนทั่วไปเรียกร้องสนับสนุนให้กรุงเทพมหานคร ปรับปรุงรูปแบบการตัดแต่งต้นไม้ให้ถูกต้องตาม หลักวิชาการ และบุคลากรของหน่วยงาน มีความรู้ความสามารถและมีทักษะ ถือเป็นกลยุทธ์แบบเชิงรุก ซึ่งเป็นการนำเอาข้อได้เปรียบจากปัจจัยด้านจุดแข็งและโอกาสมากำหนดกลยุทธ์

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๖.๑ ดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบจำนวนต้นไม้ ในถนนสายหลัก จำนวน ๔ สาย คือ ถนน วิทยู ถนนพระรามที่ ๔ ถนนราชดำริ และถนนพญาไท เพื่อให้ทราบปริมาณงาน และสามารถวางแผนการปริมาณได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๖.๒ จัดทีมในการดำเนินการตัดแต่งต้นไม้ โดยให้คนสวนที่ชำนาญการในการตัดแต่งต้นไม้ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นหัวหน้าชุด โดยมีคนสวนและคนงานกวาดที่คัดเลือกตามความ เหมาะสมเป็นลูกทีม เพื่อให้ฝึกฝนเรียนรู้และพัฒนาทักษะในการตัดแต่งต้นไม้ไปพร้อมกัน โดยการให้

คำแนะนำในการดำเนินการตามโครงการอย่างใกล้ชิด โดยจัดชุดตัดแต่งแบ่งออกเป็น ๒ ชุด ตามจำนวน รอยกระเข้าตัดแต่งต้นไม้ที่มีอยู่

๖.๓ จัดการประชุมซักซ้อมแนวทางการดำเนินการตามโครงการ โดยอธิบายขั้นตอนวิธีการ ดำเนินการต่าง ๆ ให้ชุดปฏิบัติงานได้เข้าใจอย่างละเอียดครบถ้วน และมอบหมายหน้าที่รับผิดชอบ โดยมีคำสั่งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ

๖.๔ การฝึกทดลองการปฏิบัติงานตัดแต่งต้นไม้ในพื้นที่จริง โดยมีหัวหน้าฝ่ายรักษาความ สะอาดและสวนสาธารณะ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร่วมกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

๖.๕ มอบหมายภารกิจในการปฏิบัติงานตัดแต่งต้นไม้ตามถนนสายหลักของเขตปทุมวัน ให้ ชุดปฏิบัติงานดำเนินการตามแผนการ โดยประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

(๑) สถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เพื่ออำนวยความสะดวกและจัดระเบียบการจราจร เพื่อ ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้

(๒) สถานีตำรวจนครบาลลุมพินี เพื่ออำนวยความสะดวกและจัดระเบียบการจราจร เพื่อ ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้

(๓) ฝ่ายเทศกิจสำนักงานเขตปทุมวัน เพื่ออำนวยความสะดวกและจัดระเบียบการจราจร เพื่อ ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้

(๔) การไฟฟ้านครหลวง เขตคลองเตย กรณีจำเป็นต้องมีการตัดกระแสไฟฟ้า ขณะ ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้

(๕) สถานีดับเพลิงบ่อนไก่ กรณีจำเป็นต้องขอสนับสนุนรถยกขนาดใหญ่ ในการตัดแต่ง ต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่สูงมาก ๆ จนรถกระเช้าของเขตไม่สามารถปฏิบัติงานได้ถึง

(๖) สถานีดับเพลิงบรรทัดทอง กรณีจำเป็นต้องขอสนับสนุนรถยกขนาดใหญ่ ในการตัดแต่ง ต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่สูงมาก ๆ จนรถกระเช้าของเขตไม่สามารถปฏิบัติงานได้ถึง

๖.๖ การตรวจสอบความเรียบร้อยของต้นไม้ที่ได้รับการตัดแต่ง เพื่อพิจารณาผลงานและ ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินการให้เรียบร้อยมีประสิทธิภาพ

๗. เวลาการดำเนินการ

เริ่มดำเนินการตามโครงการตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

๘. งบประมาณ

ใช้งบประมาณที่ได้รับอนุมัติจัดสรรในการปฏิบัติราชการตามปกติ โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพิ่มเติมจากการดำเนินการตามโครงการนี้

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

ติดตามและประเมินผลสอดคล้องกับเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

เป้าหมาย / วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	วิธีการเครื่องมือ
<p><u>เป้าหมาย</u></p> <p>๑. ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้ในถนนสายหลักของเขตปทุมวัน จำนวน ๔ สาย คือ ถนนพระรามที่ ๔ ถนนวิฑู ถนนพญาไท และถนนราชดำริ ซึ่งมีต้นไม้ทั้งหมดรวม ๑,๕๐๖ ต้น ให้มีลักษณะทรงพุ่มที่ได้รับการตัดแต่งอย่างถูกต้อง แผ่ปกคลุมเป็นอุโมงค์ต้นไม้</p>	<p><u>ระดับผลผลิต (Output)</u></p> <p>ต้นไม้ในถนนสายหลักเขตปทุมวัน จำนวน ๔ สาย รวม ๑,๕๐๖ ต้น ได้รับการตัดแต่งอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ และแผ่ปกคลุมเป็นอุโมงค์ต้นไม้</p>	<p>กำกับควบคุมคนสวนและคนงานกวาดของเขตปทุมวัน ให้ดำเนินการตัดแต่งต้นไม้ในถนนสายหลัก ๔ สาย พร้อมทั้งแนะนำ ฝึกฝนให้เรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง</p>
<p><u>วัตถุประสงค์</u></p> <p>๑. เพื่อให้การตัดแต่งต้นไม้ยืนต้นตามถนนสายหลักในพื้นที่เขตปทุมวันเป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ</p> <p>๒. เพื่อให้ถนนสายหลักในพื้นที่เขตปทุมวันมีความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความร่มรื่นสวยงาม</p> <p>๓. เพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจ</p>	<p><u>ระดับผลลัพธ์ (Outcome)</u></p> <p>๑. ร้อยละ ๘๐ ของต้นไม้ในถนนสายหลัก ๔ สายของเขตปทุมวัน คือ ถนนวิฑู ถนนพระรามที่ ๔ ถนนพญาไท และถนนราชดำริ จำนวน ๑,๕๐๖ ต้น ได้รับการตัดแต่งอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ</p> <p>๒. ร้อยละ ๙๐ ของประชาชนที่มีความเห็นต่อความสะอาดร่มรื่นและสวยงามของถนนในระดับมากขึ้นไป</p> <p>๓. ร้อยละ ๙๐ ของประชาชน มีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป</p>	<p>ประเมินผลจากรายงานผลการปฏิบัติงาน</p> <p>แบบสำรวจความพึงพอใจ หลังเสร็จสิ้นโครงการ</p> <p>แบบสำรวจความพึงพอใจ หลังเสร็จสิ้นโครงการ</p>

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑. ในการดำเนินโครงการอาจมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานตัดแต่งต้นไม้ตามแผน เนื่องจากปริมาณรถยนต์ที่สัญจรผ่านไปมา ในถนนสายหลักของเขตปทุมวัน มีจำนวนรถยนต์คับคั่ง แออัด ทำให้เกิดขวางและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงาน และขณะเดียวกันการปฏิบัติงานตัดแต่งต้นไม้ ก็เกิดขวางการจราจรด้วย

๒. ปัญหาเรื่องทรงพุ่มของต้นไม้ อาจปิดบังแสงสว่างของไฟฟ้าส่องสว่างสาธารณะเวลากลางคืน

๓. ปัญหาการฉีกหักโค่นล้มของต้นไม้ตามธรรมชาติ เป็นอันตรายต่อประชาชนที่สัญจรผ่านไปมา

๔. อาจมีประชาชนไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการตามโครงการนี้ เพราะกลัวจะเกิดอันตรายจากการหักโค่นล้มของต้นไม้